

iab

Skötselansvisningar

För en hållbar inredning

Laminerade ytor

Allmänt

Inredningarnas synliga delar består till stor del av laminerade enheter. Högtryckslaminat är tåligt och kräver ingen speciell skötsel. Vid fläckborttagning når man bästa resultat genom att följa nedanstående rekommendationer.

Borttagning av smuts

Torka av laminatet med fuktig trasa. Vatten med såpa, tvål eller vanligt syntetiskt rengöringsmedel löser vanligt förekommande smutsfläckar. Speciellt svår nedsmutsning kräver behandling med koncentrerat rengöringsmedel.

Borttagning av limfläckar

Utspillt lim på den dekorativa ytan tas bort med ljummet vatten, tillsatt med ca 10% etanol. Uthärdande urealim är svåra att avlägsna. Pensling med utspädd saltsyralösning kan ibland ge bra resultat, eventuellt kombinerat med försiktig skrapning med träkniv eller liknande. Ta kontakt med limfabriken för vidare upplysning om borttagning av limfläckar.

Borttagning av fläckar från färg, pennor etc.

Här används organiskt lösningsmedel t ex. T-sprit, bensin, aceton eller liknande. Ta bort resterna av det organiska lösningsmedlet med vatten och vanligt rengöringsmedel. Tänk på att många lösningsmedel är miljö- och hälsofarliga. Använd därför små mängder, vädra ordentligt och undvik öppen eld i samband med rengöring.

Använd aldrig stålull

Stålull, Scotch-brite® och liknande får inte användas eftersom det lätt ger blanka fläckar på de ytor som rengjorts. Undvik också rengöringsmedel som innehåller skurmedel. Nitrocellulosaförtunning ska inte heller användas efter som den kan ge strimmor i laminatet.

Lackerade ytor, fanér och massivt trä

Lackerade ytor

Den nymålade lackytan behöver torka ytterligare ca 2 till 4 veckor för att uppnå maximal hårdhet och slitstyrka. Behandla därför möbeln varsamt de första veckorna. Lackerade ytor rengörs fördelaktigast med fuktad mjuk trasa och ett mildt rengöringsmedel såsom diskmedel. Använd inte skurpulver eller liknande preparat som innehåller slipmedel eller andra repande partiklar. Använd inte lösningsmedel såsom thinner, T-sprit eller liknande då de löser upp ytan.

Fanér och massivt trä

Möbler av trä påverkas hela tiden av luftens fuktighet. Torr luft får träet att torka och krympa ihop. Hög luftfuktighet får träet att svälla och växa i volym. Dessa växlingar skapar spänningar i materialet som kan leda till att fanér/massivt trä spricker och slår sig. Ställ därför inte möbler direkt i anslutning till värmekälla, t ex. bord över ett element. Ställ inte heller möbeln utomhus. Kraftiga fuktighetsomslag ökar omedelbart risken för skador.

Oljade ytor i massivt trä

Allmänt

Bordsskivor av denna typ innehåller normalt en fuktighet som varierar mellan 7 - 9%. Skivan påverkas av rumstemperatur och luftfuktighet som avviker från normala förhållanden genom att det kan slå sig något. Skivorna skall därför förvaras under normala temperatur- och fuktighetsbetingelser. Undvik att placera skivorna mot varma element eller kalla golv. Genom att följa nedanstående råd och anvisningar kan detta motverkas optimalt.

Montage

Skivorna är tillverkade av ett naturligt material som beroende på värme, kyla och luftfuktighet kan röra sig. För att möjliggöra detta används frigående hål i bordets stativ.

Underhåll

För att undvika problem i form av sprickor samt för att hålla den ömtåliga ytan ren och fräsch måste skivan regelbundet efterbehandlas och underhållas. Använd aldrig en anoljad skiva för rän ett dygn efter sista anoljning. Dagligt underhåll bör ske med så torr städmetod som möjligt. Skivan får aldrig utsättas för spill av kaffe, vin, vatten och andra vätskor. Om så sker ska skivan omgående torkas torr och ren för att bibehålla ytans finish. Fläckar som eventuellt uppkommer kan dock slipas bort, varefter ytan oljas igen. Rekomenderad olja: 50% kokt linolja samt 50% balsamterpentin. Efter anoljning dränks använda trasor/svampar i vatten på grund av risk för självantändning.

Böjda skivor

Om skivan böjer sig eller visar tendenser att vilja spricka beror detta på att fuktbalansen ändrats eller att skivornas rörlighet begränsats på något sätt. Kontrollera därför omgående infästning och placering.

Metall

Torka bara av ytan med en mjuk trasa som är fuktad i såpvatten. För hårt smutsad eller fläckad metall, krom eller stål, använd en trasa fuktad i ren alkohol. Använd aldrig lösningsmedel på lackerad eller ytbehandlad metall.

Komposit

Allmänt

Corian®, HI-MACS® och Staron® är homogena, porfria material och är därför lätta att underhålla. Placera inte heta stekpannor eller grytor som tagits direkt från ugn eller platta på ytan. Underlägg ska alltid användas under varma kärl, såsom grytor och pannor etc. Även om mindre hack eller repor kan repareras, kommer djupare skador att kräva en professionell åtgärd. Vid fläckborttagning når man bästa resultat genom att följa nedanstående rekommendationer.

Borttagning av smuts

För normal rengöring kan ytan torkas av med en fuktad trasa eller en rengöringssvamp med ett mildt rengöringsmedel, typ allrengöringsmedel. Om du har en matt yta kan även produkter med mildt slipande/polerande egenskaper användas, (typ Jif Cream eller Universal). Om ytan upplevs som smutsig och nergången, kan det vara nyttigt att med små cirkelrörelser torka hela ytan med ett mildt

polerande medel eller med en Scotchbrite® för att behålla ett enhetligt utseende på hela skivan.

Vid riktigt svåra fläckar kan hela ytan slipas upp igen, men detta kräver professionell rådgivning. Mörka och blanka ytor är känsliga och har en tendens att göra damm, smuts och normalt slitage mer synligt än ljusare ytor eller ytor med mycket mönster. Blanka ytor kan också påverkas av ett mildt slipande rengöringsmedel. Slipande rengöringsmedel bör alltså inte användas på mörka och blanka ytor. Att använda färg eller ej rekommenderad högblank polish för att motverka detta är ett förfarande som inte täcks av garantin. Efter rengöring rekommenderas att skivorna behandlas med möbelpolish för att underhålla den djupa fina känslan i ytan såväl som att ge ett skydd mot daglig smuts.

Borttagning av starka syror

Ämnen som återfinns i avloppsrensare, toalett- och ugnrensning, färgborttagning, penselrengöring, metallrengöring och rengöringsmedel som innehåller diklormetan eller aceton (nagellacksborttagning), ska användas med stor försiktighet runt komposit. Om något av dessa ämnen kommer i kontakt med ytan, skivan eller handfat, använd rikligt med såpvatten för att snabbt spola av ytan. Vissa av dessa ämnen kan, om de lämnas kvar på ytan, orsaka en blekning som kan vara svår att få bort.

Borttagning av nikotin och brännmärken

Nikotinfläckar eller brännmärken kan tas bort med hjälp av polerande rengöringsmedel eller genom att gnugga en Scotchbrite® i cirkelformade rörelser över området.

Se upp med värme

Använd alltid värmeunderlägg av något slag. Sätt aldrig en het kastrull eller gjutjärnspanna direkt på en bänkskiva eller disklåda i komposit. Häll inte kokande vätskor direkt i komposit-hoar/tvättfat, utan att samtidigt låta kallvatten rinna ifrån kranen.

Skivan tål relativt hög värme men dock sker en förändring i materialet runt 80 grader. Denna ytan kan återställas genom slipning antingen genom Svinto alt Vim och Schotch- brite (sidenmatt yta) eller genom att ta kontakt med en auktoriserad tillverkare av kompositen som slipar med en oselerande slipmaskin. Vid renovering med slipmaskin blir skivan/vasken åter i nyskick.

Smutsborttagning för komposit

Rengöring	Vatten	Allrengöring	Slipande rengöringsmedel
Vattenbaserad märkpenna (svart)	●		
Oljebaserad märkpenna (svart)	●	●	●
Kaffe	●		
Mjölk	●		
Smör/margarin	●	●	
10% jodlösning	●	●	●
Hushållsfärg	●	●	●

Diskbänkar i rostfritt stål

För att en rostfri diskbänk ska behålla sin lyster och sitt utseende samt för att undvika lokala korrosionsangrepp, måste en periodisk rengöring utföras under dess användning. Missfärgningar och beläggningar kan uppkomma på den rostfria ytan om t ex. vatten eller lösningar av syntetiska tvättmedel tillåts att indunsta i materialytan.

Uppkomna rostfläckar har ofta inte något samband med korrosion hos det rostfria stålet utan kan i de flesta fall hänföras till att något föremål av järn eller kolstål varit placerad på diskbänken, varvid korrosionsprodukter från föremålet vidhäftat den rostfria ytan. En annan orsak är höga järnhalter och järnpartiklar i det använda förbrukningsvattnet som genom vattnets indunstning ger upphov till rostfläckar.

Det rostfria stålet uppvisar en viss känslighet för lokala korrosionsangrepp så kallad punktfrätning vid exponering mot kloridhaltiga miljöer, exempelvis lösningar innehållande koksalt. Av denna anledning, måste man därför omedelbart avlägsna dessa från materialytan.

Starka lösningar av mineralsyror och vissa organiska syror kan ge upphov till ett allmänt korrosionsangrepp hos den rostfria ytan. Sådan korrosion kan yttra sig i form av rostfläckar men uppträder i allmänhet som matta gråaktiga nyanser i ytan samt vid kraftigt angrepp som sårigheter.

Normal skötsel

Strö något torrt pulverformigt rengöringsmedel, exempelvis diskpulver eller mildt skurpulver på diskbänken. Gnid pulvret lätt mot plåtytan med en fuktig trasa eller svamp. Avlägsna rengöringsmedlet noggrant med kallt vatten. Torka plåtytan med en torr mjuk lapp eller trasa. I det fall missfärgning uppkommer efter torkning är detta en indikation på att diskbänksytan inte är ren, varpå behandlingen måste upprepas. Vid kraftigt nedsmutsad yta kan det krävas flera behandlingar.

OBS Diskbänken bör inte sköljas med varmt vatten då missfärgning på grund av indunstning då lätt uppkommer. Låt den rostfria ytan självtorka.

Avlägsnande av kalkbeläggningar

Kalkbeläggningar som lätt uppkommer genom vattnets indunstning på materialytan kan avlägsnas med ett miljömärkt rengöringsmedel som innehåller ättika. Går inte det, prova med någon av följande lösningar:

- Ättikssprit (den som förekommer i handeln)
- 10% Ättiksyra
- Utspädd salpetersyra (en del koncentrerat HNO₃ och 4 delar vatten).

OBS Vid behandling med salpetersyra bör god ventilation ombesörjas. För övrigt gäller samma föreskrifter som för handhavandet av starka syror. Efter behandlingen med någon av ovanstående lösningar sköljs diskbänken noggrant med kallt vatten varefter torrtorkas med mjuktrasa.

Avlägsnande av rostbeläggningar

Rostbeläggningar som inte har tillåtits att kvarstanna en längre tid på den rostfria ytan kan normalt avlägsnas med hjälp av ett mildt skurpulver. Det torra skurpulvret gnids lätt mot stålytan med fuktad

trasa eller svamp och sköljs sedan med kallt vatten. Torka därefter torrt med en mjuk trasa. Har rostbeläggningar tillåts att under en längre tid torka in på det rostfria materialet inträffar vanligen en viss inbränning av korrosionsprodukterna i den rostfria ytan. Detta resulterar i kvarvarande missfärgningar även efter det att rosten avlägsnats på ovanstående sätt. I sådana fall rekommenderas alternativt borstning med torra nylonfiberborstar eller avrostning med utspädd salpetersyra (1 del koncentrerat HN03 och 4 delar vatten). Sköljning och torkning enligt ovan.

Bänkskiva/stänkskydd i terazzo

Behandling direkt efter installation

Bänkskivan bör alltid impregneras före användning. För detta behöver du använda en naturstensimpregnering som absorberas in i materialet. Impregneringen bör göras minst 2-4 omgångar eller efter anvisningar på förpackningen. Överflöd torkas bort med en torr trasa. Impregnering bör upprepas på bänkskivan en gång i halvåret eller vid behov.

Skydda och rengöra din bänkskiva

Terrazzo är känslig för syror som kan ge ytliga märken i ytan. Syror finns i tex sura rengöringsvätskor, vin, ättika, kolsyra, fruktjuice, kaffe. Även färgade vätskor eller oljor som kan tränga in i stenen. Om något spills på stenen bör det torkas bort genast. För daglig rengöring räcker det att torka bänkskivan med en fuktig trasa. Vid behov av rengöringsmedel, använd såpa, mildt diskmedel eller de specialmedel som finns för marmor och natursten.

Lokal behandling av missfärgningar

Blanda rengöringsmedel och vatten enligt produktens anvisningar låt sedan lösningen ligga på bänkskivan under några minuter för att låta all fett och smuts lösas upp. Avlägsna detta med hjälp av gummiskrapa eller trasa och skölj av ytan sedan noggrant med rent vatten. Efteråt skyddsbehandlas ytan med naturstensimpregnering 2-4 gånger.

Återvinning och destruktion

Trämöbler

Återvinning sker genom demontering av gångjärn, handtag, lådgejdrar och eventuella möbelben och bordunderrede. Skåpstomme och bordskivor sorteras som träavfall, beslag, ben och bordunderrede som metallavfall och hjulsats som plastavfall.

Plåtmöbler

Möbler i plåt och beslag sorteras som metall. Övriga delar av möbelen i annat material sorteras enligt lokala rekommendationer.

MDF

Skåpstomme i MDF sorteras som träavfall efter demontering av övrigt material.

Allmänna råd

Underhåll

Låt inte smuts och fläckar sitta kvar för länge på ytorna, utan rengör regelbundet eller så snart behov uppstår. Utsätt dem heller inte för värmepåverkan och låt aldrig vatten ligga kvar. Viktigt är även att möblerna står uppställda i en torr inomhusmiljö, gäller ej för specifika plåtprodukter anpassade för utomhusbruk.

Vid skador på din möbel

Om något mot förmodan skulle gå sönder på din möbel är du välkommen att kontakta oss.